

**МОЗ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання педагогічної ради
КЗ «Мелітопольський медичний
фаховий коледж» ЗОР
31 серпня 2023 року № 1
Голова педагогічної ради

Іван НАСТАСЯК

ПОЛОЖЕННЯ

**про визначення рівня професійної компетентності
педагогічних працівників
Комунального закладу
«Мелітопольський медичний фаховий коледж»
Запорізької обласної ради**

2023-2024 н.р.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Це Положення визначає порядок вивчення рівня професійної компетентності педагогічних працівників «Мелітопольський медичний фаховий коледж» ЗОР у період підготовки до атестації.
2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про фахову передвищу освіту», Положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 09.09.2022 № 805 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.12.2022 за № 1649/38985, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 та інших нормативно-правових актів у сфері освіти.
3. Професійна компетентність педагога - це його знання, вміння, особистий досвід. Бути компетентним означає бути здатним мобілізувати в певній ситуації отримані знання й досвід. Професійну компетентність потрібно постійно розвивати й удосконалювати. Поняття професійної компетентності педагога виражає єдність його теоретичної та практичної готовності до здійснювати педагогічну діяльність і характеризує його професіоналізм. Педагогічний професіоналізм, педагогічна компетентність - розглядаються в контексті безперервної педагогічної освіти й педагогічної діяльності, вимог до педагога і його підготовки.
4. «Компетентність» визначає рівень професіоналізму особистості, а її досягнення відбуваються через здобуття нею необхідних компетенцій, що є метою професійної підготовки фахівців.
5. Педагогічна компетентність є системою наукових знань, інтелектуальних і практичних умінь і навичок, особистісних якостей і утворень, яка при достатній мотивації та високому рівні професійності психічних процесів забезпечує самореалізацію, самозбереження та самовдосконалення особистості педагога в процесі професійної діяльності.
6. Процедура оцінювання педагогічної діяльності педагогічного працівника включає в себе атестацію.

Атестація педагогічних працівників – це система заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників. Вона здійснюється відповідно до Положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 09.09.2022 № 805 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.12.2022 за № 1649/38985.

7. Один із принципів організації атестації – здійснення комплексної оцінки діяльності педагогічного працівника, яка передбачає забезпечення всебічного розгляду матеріалів з досвіду роботи, вивчення необхідної документації, порівняльний аналіз результатів діяльності впродовж усього періоду від попередньої атестації. Необхідною умовою об'єктивної атестації є всебічний аналіз професійної компетентності, вивчення думки батьків, студентів та колег викладача, який атестується тощо. Визначення рівня результативності діяльності педагога, оцінювання за якими може стати підставою для визначення його кваліфікаційного рівня наведено у розділі 4 даного положення.

2. СУТЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1. Професійна компетентність педагога – це сукупність його особистісних якостей, загальної культури та кваліфікаційних знань, умінь, методичної майстерності, гармонійна інтеграція яких в педагогічній діяльності дає оптимальний результат.

2. Професійна компетентність – це базова характеристика діяльності спеціаліста; вона включає як змістовий (знання), так і процесуальний (уміння) компоненти і має головні суттєві ознаки, а саме: мобільність знань, гнучкість методів професійної діяльності і критичність мислення. На основі цього запропоновано таке розуміння професійно-педагогічної компетентності.

3. Професійно-педагогічна компетентність педагога є складною багаторівневою стійкою структурою його психічних рис, що формується внаслідок інтеграції досвіду, теоретичних знань, практичних умінь, значущих для педагога особистісних якостей і має окреслені суттєві ознаки (мобільність, гнучкість і критичність мислення). Ці зрушення встановлюють нові вимоги до трудової діяльності наших співгромадян: якості їх професійної підготовки й професійної компетенції, рівня соціально-професійної мобільності, конкурентноздатності на ринку праці та в різних сферах виробничої діяльності.

3. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1. Основними структурними елементами педагогічної компетентності є: теоретичні педагогічні знання, практичні вміння, особистісні якості педагога.

2. Теоретичні педагогічні знання передбачають зміст психолого-педагогічних знань, які визначені навчальними програмами.

3. Зміст психолого-педагогічних знань визначається навчальними програмами. Психолого-педагогічна підготовленість складається із знань методологічних основ і категорій педагогіки; закономірностей соціалізації і розвитку особистості; суті, цілей і технологій навчання та виховання. Вона є основою формування гуманістично-орієнтованого мислення педагога.

Психолого-педагогічні і спеціальні знання є необхідною умовою професійної компетентності.

4. Практичне розв'язання педагогічних завдань забезпечують уміння і навички, передумовою яких є теоретико-практичні і методичні знання.

5. Професійна компетентність педагога обумовлює його педагогічну майстерність.

4. ВИДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ВОЛОДІТИ ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРАЦІВНИК

Педагогічна компетентність інтегрує різні види компетенцій, які розкривають загальні здатності педагога в різних сторонах педагогічного процесу:

- **Пізнавально-інтелектуальна компетенція** – сукупність теоретичних знань, практичних умінь, навичок, ставлень, досвіду, особистісних якостей учителя, що дають змогу здійснювати пошукову, евристичну діяльність, самостійно здобувати нові знання, аналізувати діяльність учасників освітньо-виховного процесу, приймати рішення.
- **Діагностична компетенція** – це вміння педагога вивчати здібності фізичного, психічного, розумового розвитку, рівня морального, естетичного виховання, умов сімейного життя і виховання студентів.
- **Прогностична компетенція** – вміння педагога визначити напрямок своєї діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі виховної роботи, і передбачати кінцевий результат.
- **Організаторська компетенція** – це вміння педагога залучати студентів до певної роботи і співробітництво з ними в досягненні поставленої мети.
- **Інформаційна компетенція** - педагог виступає головним джерелом наукової, світоглядної і морально-естетичної інформації. Для педагога важливо широта кругозору, ерудиція, глибоке знання предмета викладання, методика його викладання, володіння практичною стороною знань, що позитивно позначається на формуванні у студентів умінь і навичок.
- **Стимулююча компетенція** – передбачає глибокі знання предмета, ерудицію, моральну культуру, гуманне ставлення, любов і повагу, теплоту і турботу, щирість до ставленні до студентів.
- **Оцінювально-контрольна компетенція** – це вміння педагога здійснювати зворотній зв'язок у своїй роботі. Під час оцінювання і контролю він може побачити не тільки досягнення у своїй роботі і роботі студентів, а і причини не доопрацювань, зривів, невдач. Отримана інформація дасть змогу провести корекцію в діяльності з навчання і виховання, а також використовувати нові ефективні засоби і методи.

- **Аналітична компетенція** – це вміння педагога аналізувати завершену справу: яка її ефективність, чому вона нижча від поставленої мети і т.д.
- **Психологічна компетенція** - охоплює вміння педагога адекватно оцінити власні здібності, можливості, рівень домагань, психологічні особливості; вибрати найефективніший варіант поведінки в тій чи іншій ситуації; регулювати власні емоційні стани, долати критичні педагогічні ситуації тощо.
- **Соціальна компетенція** – це здатність педагога адекватно оцінювати навколишню дійсність на основі повноти знань про неї, які дають змогу зрозуміти основну закономірність соціальної ситуації, уміння знаходити інформацію в невизначеній ситуації й упевнено будувати свою поведінку для досягнення балансу між своїми потребами, очікуванням, смыслом життя і вимогами соціальної дійсності, уміння задовольняти бажання, спираючись на норми.
- **Громадянська компетенція** - це розвиток, у майбутніх спеціалістів, здатностей бути громадянином, який володіє демократичною, громадянською культурою, усвідомлює цінності свободи, прав людини, відповідальності, готовий до компетентної участі у громадському житті.
- **Комунікативна компетенція** – це вміння педагога будувати ефективні комунікативні дії в певному колі ситуацій міжособистісної взаємодії, це знання фахівцем закономірностей різних форм спілкування і правил поведінки в різних ситуаціях, уміння сформулювати тактичний план і реалізувати його на основі соціальних навичок.
- **Рефлексивна компетенція** – професійна якість особистості, яка дає можливість найефективніше й адекватно здійснювати рефлексивні процеси, реалізацію рефлексивної здатності, що забезпечує процес розвитку та саморозвитку, сприяє творчому підходу до професійної діяльності, досягненню її максимальної ефективності й результативності.
- **Компетенція творчості** – це здатність педагога продуктивно організувати вирішення педагогічних проблем неординарними способами, діяти у тій чи іншій сфері відповідно до його інтелектуальної, ауто психологічної, комунікативної, психологічної компетентностей.
- **Методична компетенція** – це оволодіння знаннями методологічних і теоретичних основ методики навчання різних предметів, концептуальних основ структури і змісту засобів навчання (підручників, навчальних посібників тощо), уміння застосувати знання в педагогічній і громадській діяльності, виконувати основні професійно-методичні функції.
- **Дослідницька компетенція** – передбачає оволодіння науковим мисленням, умінням спостерігати й аналізувати, висунення гіпотези для вирішення спірних питань, виконувати дослідницьку роботу, аналізувати наукову літературу.

4. ВИВЧЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ РОБОТИ

Оцінювання професійних компетентностей відбувається за **наступними критеріями та вимогами:**

Вимога 1. Ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

Критерії оцінювання:

1.1. Педагогічні працівники планують свою діяльність, аналізують її результативність.

1.2. Педагогічні працівники застосовують освітні технології, спрямовані на формування ключових компетентностей і наскрізних умінь здобувачів освіти.

1.3. Педагогічні працівники беруть участь у формуванні та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій для здобувачів освіти (за потреби).

1.4 Педагогічні працівники створюють та/або використовують освітні ресурси (електронні презентації, відеоматеріали, методичні розробки, веб-сайти, блоги тощо).

1.5. Педагогічні працівники сприяють формуванню суспільних цінностей у здобувачів освіти у процесі їх навчання, виховання та розвитку.

1.6. Педагогічні працівники використовують інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі.

Вимога 2. Постійне підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогічних працівників.

Критерії оцінювання:

2.1. Педагогічні працівники забезпечують власний професійний розвиток і підвищення кваліфікації, у тому числі щодо методик роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

2.2. Педагогічні працівники здійснюють інноваційну освітню діяльність, беруть участь у освітніх проектах, залучаються до роботи як освітні експерти.

Вимога 3. Налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками, працівниками закладу освіти.

Критерії оцінювання:

3.1. Педагогічні працівники діють на засадах педагогіки партнерства.

3.2. Педагогічні працівники співпрацюють з батьками здобувачів освіти з питань організації освітнього процесу, забезпечують постійний зворотній зв'язок.

3.3. У закладі освіти існує практика педагогічного наставництва, взаємонавчання та інших форм професійної співпраці.

Вимога 4. Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності.

Критерії оцінювання:

4.1. Педагогічні працівники під час провадження педагогічної та наукової (творчої) діяльності дотримуються академічної доброчесності.

4.2. Педагогічні працівники сприяють дотриманню академічної доброчесності здобувачами освіти.

**Кількісний розподіл критеріїв
за професійними компетентностями**

Професійна компетентність	Критерії	Кількість балів за критеріями (від 0 до 4)
1. Мовно-комунікативна	1.1. Мовленнєва діяльність	
	1.2. Комунікативні уміння	
	1.3. Розвиток мовно-комунікативних умінь та навичок у студентів	
2. Предметно-методична	2.1. Забезпечення змістової складової освітнього процесу	
	2.2. Реалізація технологічної складової освітнього процесу	
	2.3. Моніторинг особливостей засвоєння студентами навчального матеріалу	
	2.4. Коригувальна діяльність на занятті	
3. Інформаційно-цифрова	3.1. Використання цифрових технологій в освітньому процесі	
	3.2. Робота в інформаційному просторі	
	3.3. Цифровий етикет та комунікація	
4. Психологічна	4.1. Забезпечення мотиваційної готовності студентів до навчальної діяльності	
	4.2. Формування студентського колективу	
	4.3. Врахування психологічних особливостей студентів	
5. Емоційно-етична	5.1. Розвиток емоційного інтелекту студентів	
	5.2. Емоційно-етична сфера особистості педагога	
6. Педагогічного партнерства	6.1. Взаємодія зі студентами в освітньому процесі	
	6.2. Співпраця з батьками та іншими учасниками освітнього процесу	
7. Інклюзивна	7.1. Здатність до роботи зі студентами з особливими освітніми потребами	

	7.2. Формування у студентів толерантного ставлення до студентів з особливими освітніми потребами	
8. Здоров'язбережувальна	8.1. Дотримання санітарних правил та гігієнічних норм в освітньому процесі	
	8.2. Формування у студентів культури здорового та безпечного способу життя	
9. Проєктувальна	9.1. Дидактичне забезпечення освітнього процесу	
10. Прогностична	10.1. Планування освітнього процесу	
	10.2. Прогнозування результатів освітнього процесу	
11. Організаційна	11.1. Організація освітнього процесу	
	11.2. Використання освітнього середовища групи в навчальному процесі	
12. Оцінювально-аналітична	12.1. Оцінювання навчальних досягнень студентів	
	12.2. Формування у студентів навичок самооцінювання та взаємооцінювання	
13. Інноваційна	13.1. Обізнаність з інноваційними педагогічними технологіями	
	13.2. Використання інновацій у професійній діяльності	
14. Здатність до навчання впродовж життя	14.1. Професійний розвиток	
	14.2. Професійна співпраця та трансляція досвіду	
15. Рефлексивна	15.1. Аналіз власної професійної діяльності відповідно до вимог Професійного стандарту	
	15.2. Особистісні якості викладача як складова рефлексивної компетентності	
Загальна кількість балів		

Відповідні оцінки вносяться до експертного висновку щодо оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника, який підлягає черговій або позачерговій атестації.

Моніторинг професійної компетентності педагогічного працівника здійснюють члени атестаційної комісії.

Узагальнення моніторингу професійної компетентності педагогічного працівника здійснює голова циклової комісії.